

Ekologickejšie dodávky energie

Úloha **bioenergie** z lesníctva a **poľnohospodárstva**

Európska komisia
Poľnohospodárstvo
a rozvoj vidieka

Čo je bioenergia?

Bioenergia je vlastne energia z biomasy. Rastliny pri svojom raste zachytávajú slnečné svetlo a oxid uhličitý a v organickej hmote, ktorú budujú, sa uskladňuje energia. Inými slovami, rastliny nám slúžia ako úložisko slnečnej energie. Keď sa biomasa používaná na výrobu energie nahrádza ďalším rastom alebo ďalšou výsadbou, možno ju považovať za *obnoviteľný zdroj energie*.

Bioenergia pochádza z lesníctva, poľnohospodárstva a organického odpadu. Môžeme domy vykurovať drevom a jazdiť na autách poháňaných biopalivami. Okrem toho sa z bioplynu zo zariadení, ktoré používajú organickú zložku odpadu (bioodpad), môže vyrábať elektrina a teplo.

Ako k tejto zmene dopomôže poľnohospodárska politika EÚ?

Poľnohospodári sa sami rozhodnú, kde chcú svoje produkty predávať: na trhu s potravinami, krmivom alebo energiou. Vzhľadom na to, že zdvojnásobenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré chce EÚ dosiahnuť do roku 2020, výrazne zvyšuje dopyt po biomase, je veľmi pravdepodobné, že trh s energiou nadobudne väčší význam.

V rámci poľnohospodárskej politiky EÚ je nevyhnutné posilniť podporu výroby a využitia bioenergie vo vidieckych oblastiach. Energia z obnoviteľných zdrojov a zmena klímy predstavujú priority, na ktoré EÚ vyčlenila značne zvýšené množstvo dostupných finančných prostriedkov.

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov môže mať rozličné podoby, od investícií do fyzického kapitálu po investície do ľudského kapitálu (napríklad školenia). Niekoľko príkladov

relevantných projektov financovaných z prostriedkov EÚ (prostredníctvom programov rozvoja vidieka):

- budovanie zariadení na výrobu bioplynu;
- vysádzanie stromov na výmladkové porasty s krátkym rotačným cyklom;
- inštalácia vykurovacích systémov, ktoré využívajú slamu, drevené pelety alebo drevo nízkej kvality;
- pestovanie viacročných energetických tráv;
- lisovanie olejnatých semien priamo v poľnohospodárskom podniku a využívanie čistého rastlinného oleja ako paliva na pohon poľnohospodárskych strojov.

Okrem toho EÚ vyzýva členské štáty, aby vo väčšej miere využívali drevo z lesov udržateľným spôsobom a aby využívanie dreva zefektívnilo.

Prečo je obnoviteľná energia dôležitá pre našu budúcnosť?

- Obnoviteľná energia zohráva dôležitú úlohu pri boji proti zmene klímy, pretože prispieva k zníženiu emisií skleníkových plynov.
- Okrem toho sa vďaka nej znižuje naša závislosť od dovážanej energie z fosílnych zdrojov.
- Prechod na ekologickejšiu energiu vytvára pracovné miesta a zvyšuje hospodársky rast v EÚ.

Preto sa EÚ zaviazala zvýšiť do roku 2020 podiel energie z obnoviteľných zdrojov na svojej celkovej spotrebe energie na 20 %. To v porovnaní so súčasnosťou predstavuje dvojnásobok.

V mnohých prípadoch sa biomasa optimálne využíva v miestnych systémoch dodávok a spotreby energie. Cieľ, ktorý si EÚ stanovila v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, je teda pre vidiecke oblasti Únie dobrou správou, keďže podporuje vytváranie pracovných miest, inováciu, obchodné príležitosti a prosperitu v týchto oblastiach.

Prečo sa nedokážeme zaobísť bez bioenergie?

Bioenergia je zďaleka najdôležitejším typom obnoviteľnej energie v EÚ. V súčasnosti predstavuje dve tretiny všetkej obnoviteľnej energie v EÚ. Bioenergia má mnohé výhody, pretože je:

- **konkurencieschopná:** hlavné zdroje biomasy na výrobu biotepla sú v porovnaní s fosílnymi zdrojmi energie relatívne lacné;
- **neustále dostupná:** bioenergia má oproti slnečnej a veternej energii výhodu, že sa dá vyrábať nepretržite, keďže väčšinu východiskových surovín možno uskladniť;

- **praktická:** bioenergia môže pokrývať premenlivý sezónny dopyt (mnoho domácností napríklad skladuje drevo, aby ním v zime kúrili) a
- **okamžite použiteľná:** v prípade automobilovej dopravy predstavujú biopalivá jedinou alternatívu fosílnych palív.

Preto sa bioenergia bude dôležitou mierou podieľať na tom, aby sa EÚ podarilo do roku 2020 dosiahnuť 20 % podiel obnoviteľnej energie.

Je k dispozícii dost' biomasy?

Áno. Existuje veľa potenciálnych zdrojov bioenergie, ktoré sa v súčasnosti takmer nevyužívajú, napríklad:

- Stromy v európskych lesoch každý rok prirodzene rastú, no ťažia sa len dve tretiny tohto prírastku.
- Na výrobu bioplynu sa nepoužíva ani desatina živočíšneho hnoja, ktorý vzniká v rámci európskeho poľnohospodárstva.
- Na výrobu bioenergie by bolo možné využiť časť organických zvyškov z lesníctva, poľnohospodárstva alebo krajiny tvorby, ktoré sa nechávajú zhníť.
- Mohla by sa začať obrábať nevyužívaná poľnohospodárska pôda a na menej úrodných plochách by sa dali zasadiť stromy.
- Poľnohospodári by mohli buď predávať na trhu s energiou tradičnejšie plodiny, alebo sa rozhodnúť pestovať špecializované energetické rastliny (napríklad trávy).

Zo štúdií vyplýva, že využívanie bioenergie v EÚ by sa mohlo zdvojnásobiť až stonásobne bez toho, aby došlo k narušeniu životného prostredia či k zníženiu produkcie potravín, krmiva a surovín.

Inými slovami, cieľ 20% týkajúci sa obnoviteľnej energie sa z veľkej časti dosiahne vďaka európskemu sektoru lesníctva a poľnohospodárstva spolu so zvýšeným využívaním bioodpadu na výrobu energie. Pre vidiecke oblasti v Európe to predstavuje veľkú výzvu, ale aj veľkú príležitosť.

Je bioenergia skutočne udržateľná?

Existujú alarmujúce správy o vypaľovaní dažďových pralesov, ničení prirodzených biotopov a neudržateľných intenzívnych poľnohospodárskych postupoch. To je len niekoľko oblastí, ktoré často vyvolávajú znepokojenie. Okrem obáv, ktoré sa týkajú životného prostredia, si mnohí ľudia kladú tieto otázky:

- zvýši sa v dôsledku výroby bioenergie cena potravín, čo povedie k hladu?
- bude mať zvýšené pestovanie cukrovej trstiny (na výrobu etanolu) za následok väčší počet robotníkov nútených pracovať v zlých pracovných podmienkach?
- prídu pôvodní obyvatelia o svoje domovy v dôsledku zvýšeného dopytu po pôde?

Zvýšený celosvetový dopyt po určitom množstve komodít (pričom nejde len o energiu, ale aj o potraviny, krmivá a suroviny) sa nepochybne prejaví ako tlak na nevyužívanú pôdu a niektoré sociálne skupiny. Preto EÚ trvá na tom, aby biopalivá mali udržateľný charakter. Konečným cieľom je zabezpečiť, aby využívanie biomasy na výrobu energie v EÚ s podporou členských štátov nepoškodzovalo životné prostredie, neohrozovalo úsilie o zmiernenie dôsledkov zmeny klímy, ani nemalo negatívne sociálne následky.

Ak sa bioenergia bude používať rozumne, naše dodávky energie budú vďaka nej ekologickejšie. Preto sa EÚ rozhodne zasadzuje za výrobu a využívanie udržateľnej bioenergie.

Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo
a rozvoj vidieka

<http://ec.europa.eu/agriculture/>

<http://bookshop.europa.eu/>

© Európska únia, 2010

Text tejto publikácie slúži len na informačné
účely a nie je právne záväzný

ISBN: 978-92-79-17587-9

DOI: 10.2762/21111

Úrad pre publikácie

